

PRE-VƏ POSTMENOPAUZAL YAŞ DÖVRÜNDƏ OLAN QADINLARIN KLİNİK-ANAMNESTİK XÜSUSİYYƏTLƏRİ

L.Z. Məmmədli

Azərbaycan Tibb Universiteti, Bakı, Azərbaycan

Açar sözlər: qadınlar, premenopozal dövr, postmenopozal dövr, klinik və anamnestik xüsusiyyətlər

Son illər qadınların pre- və postmenopauzal yaş dövrünün problemləri xüsusi aktualıq qazanmışdır. Bunun əsas səbəblərindən biri də insan ömrünün uzanmasıdır. Müasir tədqiqatlara görə, premenopauza dövründə qadınların 35%-də, menopauza dövründə isə 38-70%-də menopauza sindromu inkişaf edir, bu qadınların həyat keyfiyyətini əhəmiyyətli dərəcədə aşağı salan tibbi və sosial problemdir. Ədəbiyyat mənbələrinə görə, hazırda inkişaf etmiş ölkələrdə qadınların orta ömrü 78,3, menopauzanın orta yaşı isə 50,8-dir. [1-7]

Azərbaycanda bu yaş dövründə olan qadınlar xüsusi tibbi və sosial xüsusiyyətlərə malikdir ki, bu da hazırkı tədqiqatın məqsədini müəyyən etməyə imkan yaradır.

Material və tədqiqat üsulları

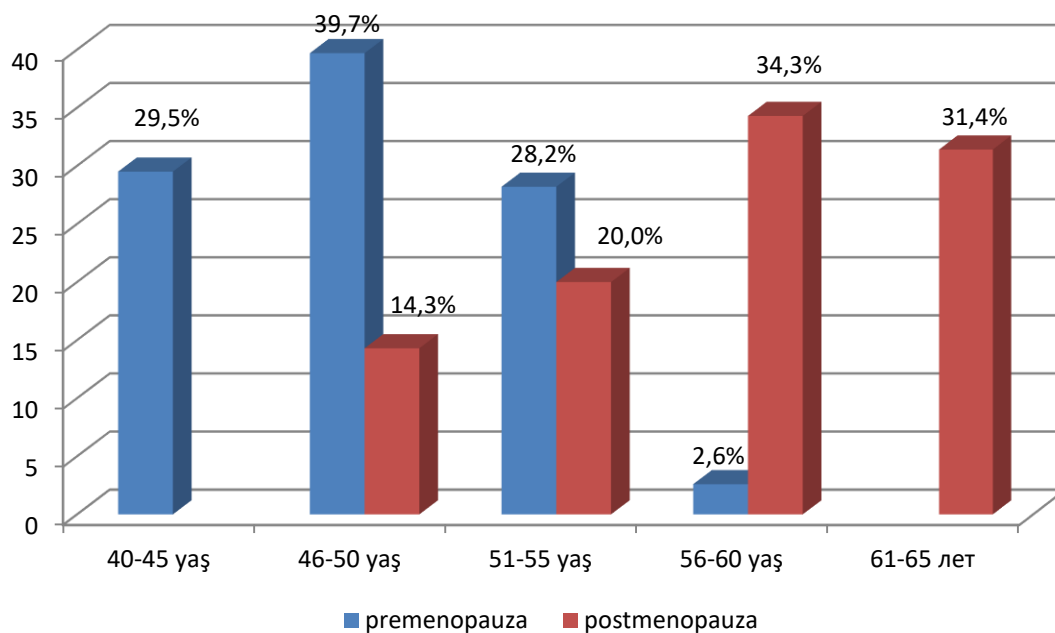
Tədqiqata pre- və postmenopauzal dövrdə olan 113 qadın daxil edilmişdir. Pasiyentlərin tibbi yardım almaq üçün müraciət etməsinin əsas səbəbi müxtəlif intensivlikdə və müddətdə olan anormal uşaqlıq qanaxmaları olmuşdur. Tədqiqata daxil edilən qadınların yaşı 40-65 yaş arasında dəyişmişdir (orta yaş $50,9 \pm 6,7$). Müayinə olunan pasiyentlərdən 78 (69,0%) qadın premenopauza dövründə (1-ci qrup), 35 (31,0%) qadın postmenopauza dövründə olmuşdur (2-ci qrup). Tədqiqat qruplarına daxil etmə kriteriyası menopauza yaşı, xaric edilmə kriteriyası qadınlarda süni menopauza idi.

Klinik- anamnestik məlumatların təhlili xəstəlik tarixinə əsasən aparıldı. Bütün xəstələrin xəstəlikönü fon, irsiyyət, keçirilmiş və yanaşı gedən somatik və ginekoloji xəstəliklər, xüsusəndə, menstrual və

reproduktiv funksiyalar, kontrasepsiya üsulları haqqında məlumatları ətraflı təhlil olundu. Anamnezin toplanması zamanı qadınların həyatının sosial amilləri, təhsil səviyyəsi, habelə pis vərdişlərin olması qiymətləndirildi. Tədqiqata daxil edilməzdən əvvəl bütün xəstələrin vəziyyəti qənaətbəxş olaraq qiymətləndirildi, ekstragenital xəstəliklərin gedişi kompensasiya mərhələsində idi. Nəticələr Microsoft Excel statistik analiz proqramı istifadə edilərək statistik olaraq işlənmişdir. Arifmetik orta (M) və arifmetik orta səhv (m) müəyyən edilmişdir. Qruplar arasındakı fərqlərin əhəmiyyəti Tələbə t testi ilə, kiçik və heterojen qruplar üçün Mann-Whitney U testi ilə müəyyən edilmişdir.

Nəticələr və müzakirə

- Qadınların müayinəsinin nəticələrinin təhlilinə görə, 1-ci qrupda orta yaş $47,7 \pm 4,3$ yaş (95% CI: 46,7-48,7 yaş), 2 –ci qrupda – $57,9 \pm 5,4$ yaş (95% CI: 56,1-59,8 yaş) olmuşdur. Fərq statistik əhəmiyyət kəsb etmişdir ($\chi^2=59,254$; $p=0,000$). Pasiyentlərin yaşa görə ayrılması şəkil 1-də verilmişdir. Tədqiqata daxil olan premenopauzal pasiyentlər 40-45 yaş –23 (29,5%), 46-50 yaş –31 (39,7%), 51-55 yaş –22 (28,2%), 56-60 yaş – 2 (2,6%), postmenopauzal pasiyentlər isə 46-50 yaş – 5 (14,3%), 51-55 yaş – 7 (20,0%), 56-60 yaş – 12 (34,3%), 61-65 yaş – 11 (31,4%) yaş aralığında olmuşdur. Menopauzanın orta yaşı $50,5 \pm 3,4$ yaş (95% CI: 49,8-51,1) təşkil etmişdir. Müayinə olunan qadınlarda menopauza fizioloji xarakter daşmışdır.

Şəkil 1. Müayinə olunan pasiyentlərin yaş xarakteristikası

Qruplara görə kənd və şəhərdən olan qadınların nisbətində heç bir fərq aşkara çıxmamışdır. Tədqiqatın gedişində müəyyən edilmişdir ki, Bakı şəhərində yaşayan qadınlar arasında premenopauzal pasiyentlər 47 (60,3%), respublikanın müxtəlif rayonlarının sakinləri arasında 31 (39,7%) olmuşdur. Postmenopauzal qrupdakı qadınlardan 23 (65,7%) pasiyent Bakı şəhərində yaşayanların, 12 (34,3%) pasiyent bölgə sakinlərinin payına düşmüşdür. Müşahidə zamanı qruplar arasındakı fərq dürüst olmamışdır ($\chi^2=0,395$; $p=0,581$).

Pasiyentlərin əmək statusunun öyrənilməsi zamanı aşağıdakı bölgü alınmışdır. Əldə olunan məlumatlara görə, pre - və postmenopauzal yaşlı qadınların çoxunu evdar qadınlar - 1-ci qrupda 67,9%, 2-ci qrupda 77,1% təşkil edirdi. İşləyən qadınların sayı müvafiq olaraq müqayisə qruplarında 25(32,1%) və 8 (22,9%) olmuşdur. Əmək statusuna görə qruplar arasındakı fərqlər statistik olaraq əhəmiyyətli deyildi ($\chi^2=0,988$; $p=0,320$).

Anamnezin toplanması zamanı diqqət yetirdik ki, təhsil səviyyəsinə görə orta və orta ixtisas təhsilli pasiyentlər ümumilikdə müşahidə qrupunda üstünlük təşkil edərək 65,5% ($n=74$, $p<0,05$) olmuşdur. Hər iki qrupda qadınların əksəriyyəti orta təhsil almışdılar (1 qrup – 61,5%; 2 qrup – 74,3%). Ali təhsil alanlara yalnız 34,5% ($n=39$) qadın daxildir. Tədqiq olunmuş qruplarda pasiyentlərin təhsil səviyyəsi əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənmirdi ($\chi^2=1,737$; $p=0,188$).

Sosial statusun öyrənilməsi zamanı müəyyən edilmişdir ki, tədqiq olunan qruplarda qadınların nikahda olma tezliyi statistik cəhətdən əhəmiyyətli fərqlərə malik deyil. Araşdırılan qruplarda qadınların əksəriyyəti - qruplara müvafiq olaraq 60,3% və 71,4%-i nikahda olmuşdur ($\chi^2=1,304$; $p=0,253$).

Pasiyentlərin tütün məmulatlarından istifadəsinin öyrənilməsi onu göstərdi ki, 1 -ci qrupdakı 6 (7,7%) qadında nikotin asılılığı var, lakin 2 -ci qrupda nikotin asılılığı olan pasiyent olmamışdır ($\chi^2=2,843$; $p=0,092$).

Antropometrik məlumatların qiymətləndirilməsi məqsədilə müayinə olunmuş qadınlarda bədən kütlə indeksinin (BKİ) müqayisəsi aparılmışdır. Alınan məlumatlara əsaslanaraq, premenopauzada olan qadınlar qrupunda, BKİ - nin orta dəyəri postmenopauzal pasiyentlərdən daha aşağı olmuşdur. Ümumilikdə, 1-ci qrup üzrə orta BKİ $28,1\pm 0,4$ kq/m² (95% CI: 27,3–28,9 kq/m²), 2-ci qrupda isə $30,6\pm 0,6$ (95% CI: 29,3–31,0 kq/m²) təşkil etmişdir. Müqayisə qruplarında müayinə edilən pasiyentlərin məlumatları dispersiya təhlilindən istifadə edərək BKİ səviyyəsinə görə müqayisə edildikdə, fərqlər statistik əhəmiyyətli olmuşdur ($p = 0,001$).

Pearson χ^2 testindən istifadə edilən statistik analiz nəticəsində müayinə olunan qadınlar arasında BKİ-ə görə statistik cəhətdən əhəmiyyətli fərqlər təsbit edildi ($\chi^2=7,236$; $p=0,027$). 1-ci qrupda olan pasiyentlərin böyük hissəsi - 53,8%-i artıq çəkili, 29,5%-i piylənməsi olan qadınlardan ibarət olmuşdur. 2-ci qrupda ən çox piylənməsi olan (51,4%), daha az artıq çəkili qadınlar

(45,7%) müşahidə olunmuşdur. Antropometrik məlumatların statistik təhlilini apararkən, bütün pasiyentlərin yalnız 19,6% -nin BKİ -nin normaya uyğun olaraq 18,5 ilə 24,99 kq / m² arasında olması diqqətimizdən yayınmadı.

Beləliklə, hər iki müşahidə qrupunda qadınların əksəriyyətində bədən çəkisinin artması müşahidə olunub. Əldə etdiyimiz məlumatlar artıq çəki və piylənmənin pre- və postmenopauzal qadınlarda endometriumdə proliferativ dəyişikliklərin inkişafında risk amili olaraq rol oynadığını göstərir.

Anamnez məlumatlarının öyrənilməsi menstrual və reproduktiv funksiyaların xüsusiyyətlərinin (menarx və postmenopauzanın başlama vaxtı, cinsi həyatın başlanması, hamiləliklərin sayı və onların nəticələri), keçirilmiş və yanaşı gedən ginekoloji və ekstragenital xəstəliklərin təhlilinin aparılmasına imkan yaratmışdır. Anamnezin qiymətləndirilməsi zamanı menstrual funksiyanın formalaşması dövrünün xüsusiyyətləri xüsusi diqqətə layiqdir. Hər iki klinik qrup xəstələrinin menstrual funksiyasının retrospektiv təhlili göstərdi ki, müayinə olunmuş pasiyentlərin əksəriyyətində menarxın baş vermə yaşı 11-dən 15-ə qədər olmuşdur. 1-ci qrup qadınlarda menarxın orta yaşı $12,9 \pm 0,1$ yaş (95% CI: 12,7-13,1), 2-ci qrupda $13,2 \pm 0,1$ yaş (95% CI: 12,9-13,5) təşkil etmişdir. Eyni zamanda, bu xüsusiyyətə görə müqayisə qrupları arasındakı fərq əhəmiyyətsiz olmuşdur ($p=0,113$). Aybaşı müddəti hər iki müşahidə qrupunda $5,8 \pm 1,7$ gün təşkil edirdi.

Menstruasiya dövrünün formalaşmasının xarakteri aşağıdakı şəkildə olmuşdur: 1-ci qrupda 58

(74,3%), 2-ci qrupda 27 (77,1%) pasiyentdə menstruasiya tez bir zamanda, 1 -ci qrupda 11 (14,1%), 2 -ci qrupda 5 (14,3%) pasiyentdə 6 aydan sonra, 1 -ci qrupda 9 (11,5%), 2 -ci qrupda 3 (8,5%) pasiyentdə isə 12 aydan sonra qaydaya düşmüşdür. Müayinə olunmuş qadınların əksəriyyətində menstruasiya tsiklinin müddəti 27-28 gün olmuşdur. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, 12 (15,4%) premenopauzal pasiyentdə menstruasiya müntəzəm, 66 (84,6%) qadında qeyri- müntəzəm xarakter daşımışdır ($\chi^2=113,0$; $p=0,000$).

Tədqiqatın mühüm mərhələsi müayinə olunan pasiyentlərdə menstrual disfunksiyaların xarakteri haqqında anamnestic məlumatların öyrənilməsi olmuşdur. Bu zaman 1-ci müşahidə qrupunda 66 (84,6%) və 2-ci müşahidə qrupunda 23 (65,7%) pasiyentdə anormal uşaqlıq qanaxması aşkar edilmişdir. Premenopauzal pasiyentlərdən 45(57,7%)-də menorragiya, 21(26,9%)-də menometrorragiya, 2-ci qrup pasiyentlərdən 23 (65,7%)-də postmenopauzal qanaxma müşahidə edilmişdir. 1-ci qrupda 12 (15,4%) və 2-ci qrupda 12 (34,3%) qadında aybaşı pozulmaları müşahidə edilməmişdir ($\chi^2 = 84,936$; $p = 0,000$).

1-ci qrupda 26 (33,3%), 2-ci qrupda 7 (20,0%) pasiyentdə qarının aşağı hissəsində ağrılar müşahidə olunmuşdur. Qruplara müvafiq olaraq 52 (66,7%) və 28 (80,0%) qadında ağrı simptomları olmamışdır ($\chi^2 = 2,077$; $p = 0,149$). Asimptomatik gediş qruplarda müvafiq olaraq 3 (3,8%) və 8 (22,9%), cəmi 11 (9,7%) pasiyentdə müşahidə edildi ($\chi^2 = 9,937$; $p = 0,002$). (Cədvəl 1).

Cədvəl 1.

Pre- və postmenopauzal qadınlarda menstrual funksiyanın pozulması və şikayətlər (% qruplarda olan qadınların ümumi sayına görə verilmişdir)

Menstruasiya pozulmaları və şikayətlər	1-ci qrup (n=78)		2-ci qrup (n=35)		P ₁₋₂
	müt.	%	müt.	%	
Menorragiya	45	57,7	-	-	=0,000
Menometrorragiya	21	26,9	-	-	=0,000
Postmenopauzal qanaxma	-	-	23	65,7	=0,000
Qarının aşağısında ağrı	26	33,3	7	20,0	=0,149
Asimptomatik gediş	3	3,8	8	22,9	=0,002

Qeyd: P₁₋₂ müqayisə olunan qruplardakı fərqlərin etibarlılığının göstəricisidir

Tədqiqatda iştirak edən qadınların reproduktiv sağlamlığı aşağıdakı şəkildə olmuşdur. 1-ci qrup pasiyentlərdə cinsi həyatın başlamasının orta yaşı $21,6 \pm 0,4$ yaş (95% CI: 20,9-22,4), 2-ci qrupda - $20,8 \pm 0,8$ yaş (95% CI: 19,3-22,4) təşkil etmişdir. Aparılan

dispersion analizinin nəticəsində hər iki müşahidə qrupunun pasiyentlərinin cinsi fəaliyyətə başlama yaşında statistik əhəmiyyətli fərqlər aşkar edilməmişdir ($p = 0,293$). Tədqiq edilən qrupların pasiyentlərində ilk cinsi əlaqə-müşahidə qruplarında müvafiq olaraq 70 (89,7%)

və 33 (94,3%) pasiyentdə 18 və ondan yuxarı yaşda baş vermişdir ($p > 0,05$).

Müayinə olunan qadınların kontrasepsiya vasitələrindən istifadəsinin öyrənilməsi göstərdi ki, premenopauzadakı pasiyentlərin böyük hissəsi (59,0%) heç bir kontrasepsiya vasitəsindən istifadə etmir. Uşaqlıqdaxili kontraseptivlərdən istifadə tezliyi 11,5%, digər kontrasepsiya üsullarından istifadə isə 24,4% olmuşdur. Təhlillər müəyyən etmişdir ki, pasiyentlərin yalnız 5,1%-i hormonal kontrasepsiyadan istifadə edir. 2-ci müşahidə qrupunun pasiyentləri kontrasepsiya üsullarından istifadə etməmişdir ($\chi^2 = 20,032$; $p = 0,000$).

Reproduktiv funksiyanın xüsusiyyətlərinin analizi göstərdi ki, pasiyentlərin əksəriyyətinin (105 (93,0%) pasiyentin) anamnezində hamiləlik olmuşdur. Anamnezdə hamiləliklərin sayı qiymətləndirilərkən məlum olmuşdur ki, 1-ci qrupda qadınların 44,9%-i, 2-ci qrupda olan qadınların 51,4%-i 5 və daha çox hamiləlik keçirmişdir. Müqayisə edilən qruplarda 4 hamiləliyi olan 15,4% və 14,3%; 3 hamiləliyi olan - 15,4% və 17,1%; 2 hamiləliyi olan - 11,5% və 5,7%; 1 hamiləliyi olan - 5,1% və 5,7% təşkil etmişdir. Tədqiq olunan qruplarda bir qadına düşən hamiləliklərin orta sayı əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənməmiş və 1-ci qrupda $0,92 \pm 0,03$, 2-ci qrupda isə $0,94 \pm 0,01$ təşkil etmişdir ($p > 0,05$). Cinsi əlaqədə olan pasiyentlərdən qruplara uyğun olaraq 7,7%-i və 5,7%-də heç vaxt hamiləlik olmamışdır. Həmçinin, öyrənilən qruplarda bir qadına düşən orta doğum sayı da əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənməmiş, 1-ci qrupda $0,92 \pm 0,01$, 2-ci qrupda isə $0,94 \pm 0,01$ təşkil etmişdir ($p > 0,05$). Anamnezdə 1-ci qrupda qadınların 1,3%-də, 2-ci qrupda isə 5,7%-də 5 və daha çox doğuş müşahidə olunmuşdur. Müqayisə edilən qruplarda 4 doğuş 6,4% və 8,6%; 3 doğuş - 28,2% və 25,7%; 2 doğuş - 42,3% və 48,6%; 1 doğuş - 14,1% və 5,7% pasiyentdə olmuşdur. Müqayisə qruplarında müvafiq olaraq 6 (7,7%) və 2 (5,7%) pasiyentin anamnezində doğuş olmamışdır. Qruplarda bir qadına düşən abortların orta sayı əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənməmiş, müvafiq olaraq $0,75 \pm 0,3$ və $0,82 \pm 0,4$ təşkil etmişdir ($p > 0,05$). 1-ci və 2-ci müşahidə qruplarında qadınların 20,5%-də və 25,7%-də bir dəfə, 55,2%-də və 57,2%-də bir neçə dəfə hamiləlik süni yolla sonlandırılmışdır. Müqayisə edilən qruplar arasında sonsuzluğun rastgəlmə tezliyində əhəmiyyətli fərq olmamışdır ($p > 0,05$). Belə ki, premenopauzal yaşda olan pasiyentlər arasında birincili sonsuzluq 5 (6,4%), postmenopauzal pasiyentlərdən isə 2

(5,7%) qadında müşahidə edilmişdir. İkincili sonsuzluq heç bir pasiyentdə müşahidə edilmədi. Beləliklə, araşdırılan qruplar reproduktiv anamnezin məlumatlarına görə müqayisə edildi.

Daha sonra müxtəlif ekstragenital xəstəliklərin rastgəlmə tezliyinin müqayisəsi aparılmışdır. Əldə olunan nəticələrə əsasən, premenopauza qrupunda 29,5% qadında piylənmə müşahidə olunmuşdur. Postmenopauzal qadınlar qrupunda bu göstərici əhəmiyyətli dərəcədə yüksək olub, 51,4% təşkil etmişdir ($\chi^2 = 7,236$; $p = 0,027$). Rastgəlmə tezliyinə görə ikinci yerdə arterial hipertenziya dururdu və bu xəstəlikdən, premenopauza yaşında olan qadınların 15,4% - nin əziyyət çəkdiyi aşkarlanmışdır. Bu xəstəlik də postmenopauzal xəstələr qrupunda statistik əhəmiyyətli dərəcədə yüksək - 48,6% olmuşdur ($\chi^2 = 13,947$; $p = 0,000$). Müayinə olunan pasiyentlərdə daha bir ekstragenital xəstəlik - 2-ci tip şəkərli diabet 1-ci qrupda 7,7%, 2-ci qrupda isə 14,3% rast gəlinmişdir. Lakin, xəstəliyin rastgəlmə tezliyi qruplar arasında statistik cəhətdən əhəmiyyətli bir fərqə malik deyildi ($\chi^2 = 1,195$; $p = 0,274$). Ekstragenital xəstəliklərin tezliyinin təhlili premenopauzal və postmenopauzal yaşda olan xəstələrdə somatik sağlamlığın aşağı olduğunu göstərir.

Müayinə olunan pre - və postmenopauzal pasiyentlərdə müvafiq olaraq 24 (30,8%) və 18 (51,4%) qadında genital orqanlarının iltihabi xəstəlikləri aşkarlanmışdır ki, bunlardan ən çox rast gəlinəni müxtəlif etiologiyalı kolpit və servisit olmuşdur. Bu xəstəliklərin tezliyi 2-ci qrupda 1-ci müşahidə qrupu ilə müqayisədə əhəmiyyətli dərəcədə yüksək olmuşdur ($\chi^2 = 4,415$; $p = 0,036$). Uşaqlıq yolundan qanlı ifrazat 1-ci və 2-ci qrupların müvafiq olaraq 17 (21,8%) və 18 (51,4%) pasiyentində müşahidə olunmuşdur ($\chi^2 = 9,923$; $p = 0,002$).

Klimakterik dövrün gedişatının xüsusiyyətlərinə xüsusi diqqət yetirildi. 2-ci müşahidə qrupunda olan qadınların böyük əksəriyyəti - 35 nəfərdən 24-ü (68,6%) menopauza keçidi zamanı klimakterik sindromdan əziyyət çəkmişdir ($p < 0,01$). Onlardan 14-də (40,0%) klimakterik sindromun müəyyən təzahürləri postmenopauza dövründə də müşahidə olunmuşdur. Klimakterik dövrdə psixosomiyal dəyişikliklər nevrozabənzər sindrom - emosional ləibillik, əhval-ruhiyyənin pisləşməsi, disforiya, koqnitiv proseslərin, yuxunun və yaddaşın pozulması şəklində özünü göstərirdi. Qadınlarda klimakterik sindrom uzun müddət davam etmişdir və demək olar ki, hər iki qadından birində menopauzanın başlamasından sonra da davam etmişdir, bu

da, şübhəsiz, bu yaş qrupu pasiyentlərin həyat keyfiyyətinin aşağı düşməsinə səbəb olmuşdur.

Tərəfimizdən erkən (1 ildən 6 ilə qədər) və gec (7 il və daha çox) postmenopauza dövrü olan pasiyentlərin klinik və anamnestik məlumatlarının müqayisəli təhlili aparıldı. Erkən postmenopauza dövrü 2-ci müşahidə qrupunun 15 (42,8%), gec postmenopauza dövrü 20 (57,2%) qadınında müşahidə edildi. Erkən və gec postmenopauzal pasiyentlərin tibbi- sosial məlumatları, klinik-anamnestik göstəriciləri və reproduktiv vəziyyətini təhlil edərkən statistik cəhətdən əhəmiyyətli fərqlər aşkar edilməmişdir ($p > 0.05$).

РЕЗЮМЕ

Клинико-anamnestические особенности женщин пре- и постменопаузального возрастного периода

Л.З. Мамедли

*Азербайджанский Медицинский Университет,
Баку, Азербайджан*

Ключевые слова: женщины, пременопаузальный период, постменопаузальный период, клинико-анамnestические особенности

В статье рассмотрены вопросы клинико-анамnestических особенностей и медико-социальных факторов у женщин пре- и постменопаузального возрастного периода. В Азербайджане женщины обладают особенностями медико-социальных характеристик, что определило цель настоящего исследования.

Под наблюдением находились 113 женщин пре- и постменопаузального возрастного периода. Основной причиной обращения пациенток за медицинской помощью были ациклические маточные кровотечения различной интенсивности и длительности. Возраст пациенток, включенных в исследование, варьировал от 40 до 65 лет. Из числа обследованных пациенток 78 (69,0%) женщин находились в периоде пременопаузы (1 группа), 35 (31,0%) женщин – в периоде постменопаузы (2 группа).

Особенностями медико-социальной и клинической характеристики женщин в пре- и постменопаузальном периоде, включенным в исследование являются: занятие домашним хозяйством, наличие среднего образования, избыточная масса тела и ожирение, наличие аномальных маточных кровотечений, высокая частота соматической патологии, длительное течение климактерического синдрома.

Beləliklə, pasiyentlərin istər tibbi, istərsə də sosial baxımdan pre - və postmenopauza dövründə müşahidə olunmasının vacibliyi göz qabağındadır. Tədqiq olunan pre-və postmenopauzal qadınların tibbi - sosial və klinik xüsusiyyətləri öyrənilərkən onların əksəriyyətinin orta təhsilli olması, ev təsərrüfatı ilə məşğul olması, artıq bədən çəkisi, piylənmə, somatik patologiyalar, anormal uşaqlıq qanaxmasından əziyyət çəkmələri, klimakterik sindromun uzun müddət olması ortaya çıxmışdır.

SUMMARY

Clinical and anamnestic features of women of pre- and post-menopausal age period

L.Z. Mammadli

Azerbaijani Medical University, Baku, Azerbaijan

Key words: women, premenopausal period, postmenopausal period, clinical and anamnestic features.

The article examines the clinical-anamnestic features and medical-social factors in pre- and postmenopausal women. In Azerbaijan, women have special medical and social characteristics, which determined the purpose of this study.

The study included 113 women of pre- and postmenopausal age. The main reason for the patients seeking medical help was abnormal uterine bleeding of varying intensity and duration. The age of the patients included in the study ranged from 40 to 65 years. Of the surveyed patients, 78 (69,0%) women were in the premenopausal period (group 1), 35 (31,0%) women were in the postmenopausal period (group 2).

The features of the medico-social and clinical characteristics of women in the pre- and postmenopausal period included in the study are: housework, secondary education, overweight and obesity, the presence of abnormal uterine bleeding, a high incidence of somatic pathology, and a long course of climacteric syndrome.

ƏDƏBİYYAT

1. Зайдиева Я.З., Гулиева Л.Н. Лечение пациенток с миомой матки в период менопаузального перехода //Российский вестник акушера-гинеколога. 2020. Т. 20. № 1. С. 32-38.
2. Калинин О.Б., Тезиков Ю.В., Липатов И.С. Клинико-диагностические и терапевтические аспекты эндометриоза, впервые выявленного в период менопаузального перехода и в постменопаузе // Наука и инновации в медицине. 2019. Т. 4. № 1. С. 4-7.
3. Сандакова Е.А., Жуковская И.Г. Особенности течения периода менопаузального перехода и ранней постменопаузы у женщин с различными типами и степенью ожирения // РМЖ. Мать и дитя. 2019. Т. 2. № 1. С.16-22.
4. Сандакова Е.А., Жуковская И.Г. Клинико-морфологические аспекты аномальных маточных кровотечений в периоде менопаузального перехода // Практическая медицина. 2019. Т. 17. № 4. С. 72-76.
5. Ткаченко Л.В., Свиридова Н.И. Период менопаузального перехода: риски и их профилактика //Медицинский алфавит. 2020. № 16. С. 26-30.
6. Baber R. J., Panay N., Fenton A. et al. The IMS Writing Group 2016 IMS Recommendations on women's midlife health and menopause hormone therapy // Climacteric. 2016. Vol. 19(2). P. 109-150.
7. Chen GC, Arthur R, Iyengar NM, Kamensky V. Association between regional body fat and cardiovascular disease risk among postmenopausal women with normal body mass index // European Heart Journal. 2019; 40(34):2849-2855.